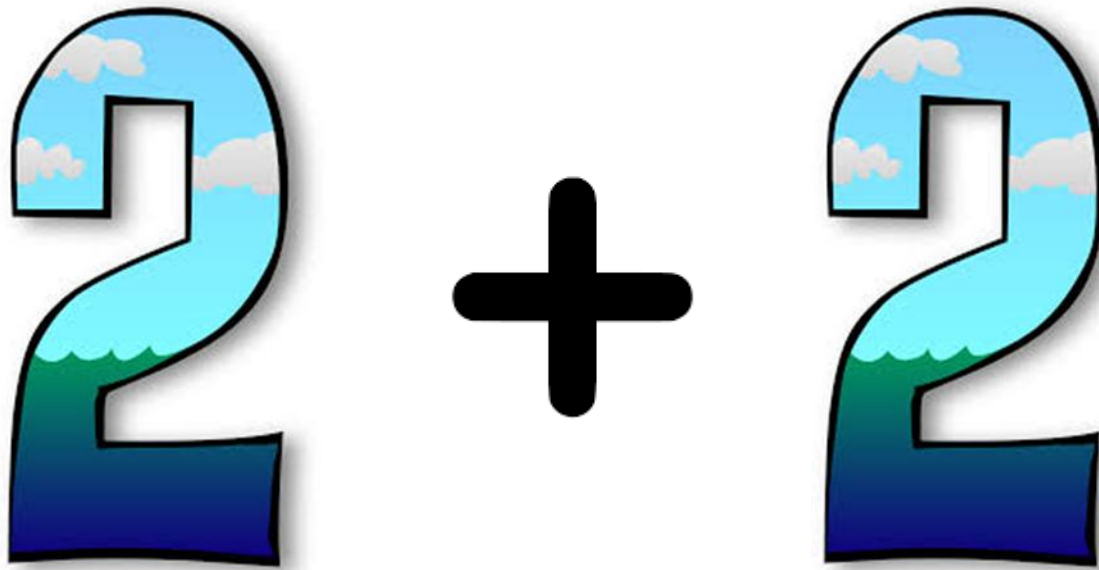

Fritidshemmets uppdrag och utmaningar

ALP observatörsutbildning
10 september 2015

Samtala två och två- Vad tänker du på när du tänker på fritidshem?

Innehållet vi skall ta oss an är...

- Fritidshemmets styrdokument
- Uppdraget
- Fritidshemmets utmaningar idag
- Lärandet på fritidshemmet
- Övningen the Marshmallow Challenge??
- Hur kan vi som observatörer stärka och lyfta fritids?
- Vad bör vi vara nyfikna på?

Lgr 11 - läroplanens inledande kapitel

- **del 1 *Värdegrund och uppdrag***

(grundläggande värden, Förståelse och medmänskap, Saklighet och allsidighet, En likvärdig utbildning, Rättigheter och Skyldigheter, Skolans uppdrag och varje skolas utveckling)

mao allt!

- **del 2 *Övergripande mål och riktlinjer***

(normer och värden, Kunskaper, Elevernas ansvar och inflytande, Övergång och samverkan, Skolan och omvärlden, och Skolans ansvar)

nästan allt!

- **del 3 *Kunskaper*** – (pedagogerna ska ha en orientering om innehållet)

nästan inget alls!...men lite iaf 😊

Styrdokument utöver Lgr 11?

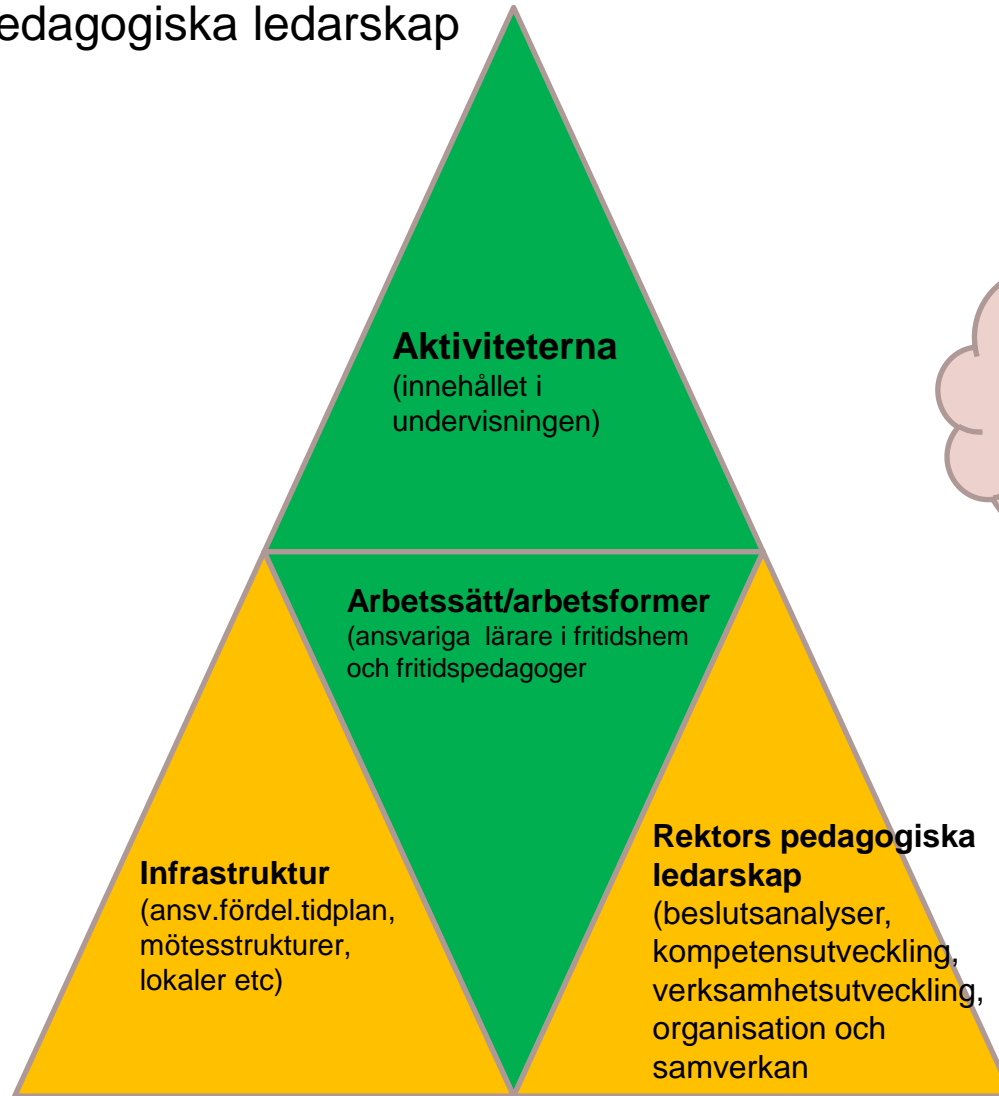
- Allmänna råd Fritidshem
- Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet
- Arbetet mot diskriminering och kränkande behandling
- Arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram

Allmänna råd Fritidshem

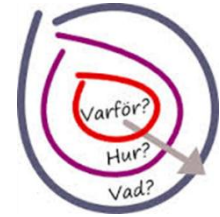
- **Inledning** - vad allmänna råd är och skall syfta till samt begrepp
- **Kort om fritidshemmets uppdrag**
 1. **Förutsättningar för arbetet i fritidshemmet (HM + led)**
 2. **Rektorns pedagogiska ledarskap (HM + led)**
 3. **Lärande i fritidshemmet**
 4. **Samverkan med hemmet**

Något kort om kapitlen Förutsättningar... och Rektorns pedagogiska ledarskap

Egen tolkning Per Røjfors oktober 2014

Uppdraget (Skollag och AR)

- Fritidshemmet **är en del av skolväsendet** och verksamheten regleras i skollagen
- Fritidshemmet syfte är **komplettera** utbildningen i förskoleklassen, grundskolan etc
- Fritidshemmet skall enligt skollagen **stimulera elevernas utveckling och lärande** samt erbjuda dem en **meningsfull** fritid och rekreation

fortsatt kring uppdraget....

- Fritidshemmet skall vidare **främja allsidiga kontakter och social gemenskap.**
- Utgår mer från elevernas **intressen och erfarenheter** än ett i förväg planerat innehåll
- Elevens deltagande i **sociala och meningsfulla** sammanhang för att främja hens **allsidiga lärande och utveckling**

En målstyrd verksamhet

- Nationella styrdokument
- Elevgruppens behov och intressen
- Ett systematiskt kvalitetsarbete
- Pedagogisk planering

Fritidshemmens utmaningar

- Vad innebär det att fritidshemmet *kompletterar* utbildningen i de olika verksamheterna?
- På vilket sätt skall huvudmän och pedagoger *realisera* det förtydligade lärandeuppdraget?
- Kliva fram och våga synas – vad krävs för att fritidshemsverksamheten skall bli en *likvärdig* verksamhet på riktigt?
- Kompetensklyftan – ca 35% utbildade fritidshemspedagoger nationellt. Hur börjar vi vända den trenden lokalt?

LERUM

Lärande i fritidshemmet (AR)

Personalen i fritidshemmet bör

- 1. **inventera vilka behov och intressen** eleverna i den aktuella elevgruppen har för att kunna **erbjuda** dem en **meningsfull** och **varierad** verksamhet*
- 2. **välja aktiviteter, arbetssätt och arbetsformer** som ger eleverna en möjlighet att utvecklas i riktning mot de övergripande målen i läroplanens andra del.*
- 3. Ge eleverna möjlighet till **nya och fördjupade kunskaper över tid genom att skapa en progression** i verksamheten samt*
- 4. Utgå ifrån **samspelet** i gruppen för att **utveckla elevernas förmåga** att kommunicera samt lyssna till, tolka och förstå andras synpunkter och deras sätt att uttrycka sig.*

Förmågor som bedöms i Lgr11

- samtala
- kommunicera i tal och skrift
- anpassa utifrån mottagare, syfte och sammanhang
- uttrycka ståndpunkter
- formulera
- reflektera
- ta ställning
- argumentera
- motivera
- överväga
- analysera
- använda och analysera begrepp
- beskriva
- förklara
- redogöra
- resonera

Vilka förmågor arbetar vi med på vårt fritidshem?

Hur arbetar vi med dessa förmågor på vårt fritidshem? Aktiviteter, projekt etc?

- läsa
- förstå
- utforska
- urskilja
- tolka
- dra slutsatser
- kritiskt granska
- värdera
- välja
- planera
- söka information
- systematiskt undersöka
- identifiera
- genomföra
- lösa problem
- utveckla idéer –kreativitet
- experimentera
- gestalta
- skapa

Hur syns det att vi lär och utvecklar elevernas förmågor på vårt fritidshem?

Vilka pedagoger är skickliga på att skapa ett lärande för eleverna på just de här områdena? Vilka kompetenser har de?

LERUM

Lärande på fritidshem- hur kan det se ut?

"Kom som du
Inte är"

Bokklubb

Ny bana SuperMario
av återanvänt material

Kaplabygge

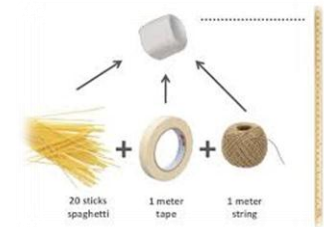
Resa till karibien

Talangjakt

Instruktioner

The Marshmallow Challenge

- Bygg det **högsta** fristående strukturen ni kan!: Vinnande teamet är det som har det högsta byggnaden – mät ifrån bordet till toppen av Marshmallowen. Detta innebär att byggnaden inte kan stödjas av en högre struktur som ex en stol, taket eller liknande
- **HELA** Marshmallowen måste vara på toppen av byggnaden:. Skära dela eller äta delar av marshmallow är inte tillåtet och leder till diskvalifikation av teamet.
- Använd så mycket eller så lite ni vill av materialet: Teamet kan använda få eller alla 20 spaghetti eller så mkt eller lite av tejen och snöret som de vill.
- Dela upp spagettin, snöret eller tejen: Det är okey att dela på spagettin, tejen eller snöret.
- Utmaningen varar **18 minuter**: Teamet får **INTE** hålla fast byggnaden när tiden gått ut. Rör man eller stödjer byggnaden i slutet av övningen blir man diskvalificerad.

[Länk till hemsidan](http://www.marshmallowchallenge.com)
www.marshmallowchallenge.com

Hur kan vi som observatörer stärka och lyfta fritidshemmen?

- Se och bekräfta de synbara, uttalade kopplingar till lärandet i fritidshemmet som ni upptäcker.
- Se miljön och var nyfikna på hur de arrangerat den. Varför har man arrangerat miljön på just det här sättet
- – vad tänker ni? Dela gärna med er...

Vad bör vi vara nyfikna på?

(samlade erfarenheter och klokskaper från Edcamp fritidshem Gbg 150904 - notera att punkterna nedan inte alls är sorterade, rangordnade eller på något sätt obligatoriska – ett axplock av möjliga frågor är vad det är..)

- Hur samspelar de vuxna med barnen? Står de stilla eller är de aktiva? Är de med eleverna? Kan det märkas även i det dokumenterade? Ser ni glädje hos pedagogerna? Lär de av och med barnen?
- Hur är kommunikationen mellan pedagogerna? Hur pratar de med varandra? Kroppsspråk?
- Kan man identifiera progression i aktiviteter/miljön? Kan pedagogerna benämna hur man gör för att skapa den?
- Gör man kartläggningar? Har man en förståelse för uppdragets olika delar- dvs har man prioriterat och gör man det fokus man har för tillfället?
- Hur visar man sig verksamhet utåt, tex mot föräldrar?
- Vilka förväntningar uttrycker man på eleverna? På sina kollegor. Är de höga eller låga?
- Har man en medveten fördelning av ansvar och arbetsuppgifter mellan sig bland fritidshemspedagogerna?
- Har aktiviteterna som utförs ett syfte (som kan verbaliseras) som kommer av elevgruppens identifierade och analyserade behov identifierat i kartläggningen?
- Tar pedagogen ansvaret för att det är hen som skall stå för formen för aktiviteten, utifrån syftet?
- Hur arbetar man med ständiga förbättringar?

Ytterligare material till stöd vid observation. Klicka här för att ladda hem bilder nedan

Lärandedimensioner Fritidshem

Observationsmatrix Fritidshem

2.3.c Observation FRITIDSHEM: Beskrivning av olika positioner i matrisen

Pedagogisk professionsutveckling, Ekerö kommun i samverkan med Ignite Research Institute 2013.

2.3.a Observation FRITIDSHEM: Observationsmatrix

Observation hos:	Datum:	Formell lärandedimension	Informell lärandedimension	Kaotisk/kreativ dimension
Fritidspedagogik som identitetskapande (stärks social och emotionell kompetens)		Resultat och arbetsprocess styr av den vuxne	Arbetsprocessen styr eller stöds av den vuxne	Varken resultat eller arbetsprocess styr av den vuxne
Fritidspedagogik som stöd för skolans lärande				
Lära i och om fritid				
Miljö och ordning				

Källa: Pedagogisk professionsutveckling, Ekerö kommun i samverkan med Ignite Research Institute 2013. Delas efter tillstånd av Ann S Pihlgren 150911

Till sist.... Tack för ert engagemang i vårt gemensamma lärande. Lycka till med era framtida observatörsuppdrag!

Vid frågor hör självklart av er till:

Per Röjfors,
Utvecklingsledare
Sektor lärande, Lerum
per.rojfors@lerum.se

Direkt: 0302-52 20 72

SMS: 073-660 46 26

Materialet får användas fritt efter eget behov men kom ihåg att ange källhänvisning enligt ovan.

Referenser & extra mtrl

Allmänna Råd Skolverket

<http://www.skolverket.se/publikationer?id=3301>

Bengt Thorngren, föreläsning AR

<https://youtu.be/0bmZDx6Weqc>

Film Skolverket Lärande i ett helhetsperspektiv.

<https://youtu.be/1rrVt7o73Gs>

The Marshmallow Challenge

marshmallowchallenge.com

